

NHỚ EM TUỔI 13

Tác giả: Trần Quang Châu

Người bình: Nguyễn Cẩm Thy

Người ta vẫn thường nói thời gian lấy đi của chúng ta rất nhiều thứ, trong đó có tuổi trẻ, có thanh xuân, có ánh mắt một người, có những kỷ niệm đẹp để buổi ban đầu mà đôi khi suốt đời ta không tìm lại được. Và rồi thời gian lại lặng lẽ trao tặng cho chúng ta một món quà mang tên ký ức. Món quà mang tên ký ức ấy thường hay bất chợt ủa về, trôi dạt giữa những mệnh mang trong lòng.

Có lẽ, đã không ít người vô tình lật lại trang sách cũ, bất gặp một câu thơ, vô tình nghe một tiếng gọi hay gặp một nụ cười rất giống người xưa... Tất cả những ký ức đẹp ngày nào bỗng sống dậy, trở về. Những xao xuyến đầu đời, những rung động trong trẻo của tuổi mười ba, tuổi mười lăm... cứ thế hiện ra trong tâm trí, dịu dàng và da diết... Và Cẩm Thy tin rằng với nhà thơ Trần Quang Châu đã có lần như thế. Bởi, đâu đó trên bước đường đời xuôi ngược, ông đã vô tình gặp một hình bóng thân quen... và bài thơ NHỚ EM TUỔI MƯỜI BA của ông là một bài thơ với tất cả nỗi niềm riêng ấy....

Mở đầu bài thơ không phải là nỗi nhớ, mà là cách nhà thơ mở lời rất tế nhị. Tác giả TQC không vội vàng, không hấp tấp nhận người quen, cũng không gọi tên một bóng hình vừa thoáng gặp, cũng không hồ hởi vội mừng mà chỉ khe khẽ hỏi trong sự khiêm tốn, chừng mực, nhã nhặn của một người trí thức từng trải lịch lãm và rất đổi hiền lành.

"Hỏi thật nhỏ! Ngại nhằm em giận dỗi

Rất giống người tôi nhớ tuổi mười ba"

Một lời hỏi mà cũng là một lời tự tình nhẹ nhàng, đầy ý tứ ấy, qua đó người đọc sẽ thấy hình ảnh của tác giả là hình ảnh một người đàn ông đã đi qua nhiều năm tháng thăng trầm, dâu bể nhưng vẫn giữ nguyên sự lịch thiệp và tử tế trong cách ứng xử. Một câu hỏi rất nhỏ nhẹ. Một chút ngại ngần rất có duyên. Một sự giao tiếp dè dặt đầy tôn trọng và một tiếng lòng thầm kín làm cho người đối diện thoáng phải ngập ngừng, bối rối... Và, nếu như không "nhằm" thì người xưa cũng sẽ rất chạnh lòng, ngậm ngùi và tiếc nuối những kỷ niệm xưa...

Và rồi dòng tự tình ấy được mở ra một cách nhẹ nhàng, ký ức hiện về với những hình ảnh rất đổi hiền lành, một vành nón nghiêng nghiêng, một đôi mắt lung liêng biết cười, một giếng nước hay những trang sách học trò... Mỗi hình ảnh đều trong veo như còn đọng lại của tuổi mười ba đầu đời trẻ dại... Nhưng có lẽ, thời gian và những dâu bể cuộc đời là những thứ quá đổi tàn nhẫn cho mờ nhòe những ước mơ chấp chới vào đời. Nó lặng lẽ đi qua và lấy đi nhiều thứ. Có những người buộc phải rời bỏ mái trường khi tuổi đời còn quá trẻ. Có những cuộc chia tay không có ngày hẹn gặp lại. Rồi sau đó là những tháng năm mưu sinh, những gánh nặng cơm áo, những nỗi nhọc nhằn rất đời thường... Cứ thế, mỗi người bị cuốn vào dòng chảy riêng của số phận.

"Dẫu vẫn biết - em chim lồng nương náu

Học đánh vần giai điệu thuở nằm nôi
Bài hát ru con mới đó đã quen rồi
Thương áo vải, em mòn theo nhịp võng"

Thời gian rồi cũng đưa em - cô bé tuổi mười ba ngày nào đi qua những đổi thay, những biến thiên mà có ít nhiều những người phụ nữ phải trải qua. Từ một cô bé với đôi mắt lúng liếng biết cười, em trở thành người vợ, người mẹ, học những "giai điệu thuở nằm nôi" để hát ru cho con ngủ. Đời sống cứ thế lặng lẽ trôi theo nhịp võng, gánh nặng cơm áo gạo tiền làm bạt màu sắc vải, tuổi xuân đi qua là những tháng năm vun vén cho mái ấm.

Tác giả Trần Quang Châu sử dụng chữ "mòn" khiến người đọc không khỏi cảm giác nghẹn lòng. "Mòn" ở đây là cái hao gầy âm thầm của một người phụ nữ. Chẳng để đo lường, cân đếm hay tính toán được vì những gì họ đã hy sinh cho gia đình, lo cho chồng con, cho những bận bịu rất đời thường. Đó là một sự mất mát, hao hụt không định lượng, không biên giới, không dừng lại ở một cột mốc thời gian. Đến nỗi họ quên mất mình từng có một thời hồn nhiên, từng mang trong tim những ước mơ rất đẹp. Để rồi năm tháng cứ lặng lẽ đi qua, mỗi nhịp võng đưa con lớn lên cũng là mỗi lần tuổi xuân lặng lẽ ở lại phía sau và kìm ức sâu thêm dưới lớp bụi thời gian.

Số phận đẩy đưa mỗi người mỗi ngã, mỗi người phải tự sống phần đời của mình. Nếu như cô gái năm xưa giờ lấy chồng làm mẹ chăm con quên mất ngày xanh thì chàng năm xưa cũng xuôi ngược vào đời bằng những vất vả để mưu sinh. Không ai kể về khó khăn đau khổ của mình giữa những nghiệt ngã cuộc đời. Nhưng qua vài lời tự tình của tác giả ta có thể hiểu đoạn đường ông đi là đoạn đường dài hun hút, đầy rẫy những gian truân, gập ghềnh, nghiêng ngã... nhưng đâu có ngược xuôi tất tả thì có lẽ hình ảnh về cô bé tuổi mười ba vẫn là một hình ảnh vẹn nguyên, là hành trang mà ông sẵn sàng gánh trên vai, mang trong lòng suốt những bước đường gian khó...

"Tôi tay trắng bước vào đời vất vả
Gánh hai đầu hình bóng của em xưa
Vượt đồng bằng cho kịp chuyến xe đưa
Vai trần lấm vết đau ngày rửa tội"

Bài thơ mở đầu bằng một câu hỏi nhỏ "Hỏi thật nhỏ, ngại nhảm em sẽ giận / Rất giống người tôi nhớ tuổi mười ba" và kết thúc cũng bằng hai câu thơ "Hỏi thật nhỏ ngại nhảm em giận dỗi / Rất giống người tôi nhớ tuổi mười ba." Sự kết thúc này hình như tác giả gặp đúng người rồi chớ không nhằm đâu và sự duyên dáng trong hình ảnh "giận dỗi" của cô bé thật đáng yêu quá nhỉ. Quả thật, sự đáng yêu cuối bài đã làm cho Cẩm Thy, kẻ viết bài này – cùng người đọc hết sức xúc động trước tấm chân tình của tác giả đã dành cho cô gái tuổi mười ba.

Biết đâu trong số chúng ta cũng thầm khao khát một cuộc chạm mặt tình cờ với một ánh mắt ta đã hằng mong mỏi. Và riêng Cẩm Thy, thì hình ảnh tác giả là một hình ảnh đẹp. Đẹp ở sự chung thủy, ông đã gìn giữ hình ảnh cô bé tuổi mười ba bằng ký ức nguyên vẹn. Đẹp ở cách ứng xử nhẹ nhàng, lịch thiệp, chừng mực. Đẹp ở cách ông

biết giữ lòng mình tử tế dù cuộc đời đã phủ lên vai ông bao vết đau, ông vẫn không để những vết đau ấy làm tâm hồn mình trở nên khô cằn, chai sạn. Ông không than vãn về cuộc đời tàn khốc, ông đón nhận bằng sự chịu đựng, bao dung. Ông chậm rãi mở lời bằng một giọng điệu trầm tĩnh, nhân hậu rất tình người...

Có lẽ, quanh ta có vô số những bài thơ sang, đẹp, bóng bẩy bởi chữ nghĩa câu từ, bởi những hình ảnh ước lệ, lãng mạn, bay bướm, thêu thùa, hoa mỹ... nhưng trong làng văn thơ luôn có những bài thơ hết sức giản dị và chân tình. Riêng Cẩm Thy, thì luôn dành nhiều mỹ cảm cho những tâm tình lắng đọng, những tiếng lòng thao thức, những suy tư dàu dàu, những nỗi niềm nhẹ nhẹ, những trần trụi bàng bạc... Và bài thơ NHỚ EM TUỔI MƯỜI BA là một bài thơ mà Cẩm Thy nghĩ rằng ai đọc qua cũng sẽ băng khuâng xúc động và giữ vào lòng một niềm thương mến đến khó tả.

Thân mời quý bạn đọc qua bài thơ:

NHỚ EM TUỔI MƯỜI BA

Tác giả Trần Quang Châu.

Hỏi thật nhỏ, ngại nhảm - Em sẽ giận
Rất giống người, tôi nhớ tuổi mười ba
Biết không em - Thuở ấy rất thật thà
Nơi giếng nước hai đứa thường ra giếng
Và hôm nay - Tôi không ngờ em lớn
Quá đổi lạ kỳ, đôi mắt lung liêng
Nhất là khi che nón liếc cười duyên
Tôi chấp chới giữa hồ em mộng mị
Thoáng một chút, ngỡ như chừng thế kỷ
Giọng nói như ru quen tự bao giờ
Tôi lớn dần theo trí nhớ trẻ thơ
Dò dẫm bước tìm em trong cổ tích
Đã mười năm bài thơ chưa đoạn kết
Bởi xa em nên mực cũng phai dần
Sách vở nhà trường bỏ lại sau lưng
Bởi roi vọt vút qua đời tươm máu
Dù vẫn biết - Em chim lồng nương náu
Học đánh vần giai điệu thuở nằm nôi
Bài hát ru con... mới đó đã quen rồi
Thương áo vải, em mòn theo nhịp võng
Xa lắc rồi em, con đường thiếu nắng
Cỏ đan dày ủ kín dấu chân xa
Chung quanh tôi lau lách mọc như là
Rừng hoang phế đời đời em xa lạ
Tôi tay trắng bước vào đời tất tả
Gánh hai đầu hình bóng của em xưa
Vượt đồng bằng cho kịp chuyến xe đưa

Vai trần lấm vết đau ngày rửa tội...
Hỏi thật nhỏ! Ngại nhằm em giận dỗi
RẤT GIỐNG NGƯỜI TÔI NHỚ TUỔI MUỖI BA.

"Nhớ em tuổi mười ba" là một trong những bài thơ được trích từ tập thơ 100 LỀ 1 BÀI THƠ của nhà thơ Trần Quang Châu.

Tập thơ được Nhà xuất bản Hội Nhà Văn ấn hành năm 2023, dày 155 trang, khổ 14 x 20 cm, với hình thức trình bày giản dị và trang trọng. Giá bìa 130.000 đồng.

Có lẽ, điều làm nên giá trị của cuốn sách không nằm ở số trang hay hình thức xuất bản, mà ở những gì được viết bên trong. 100 LỀ 1 BÀI THƠ có thể xem như sự chất lọc của hơn nửa thế kỷ người cầm bút. Mỗi bài thơ đều được tác giả nâng niu, gọt giũa bằng sự cẩn trọng và tất cả tình yêu dành cho thi ca. Bởi vậy, đọc tập thơ này, người ta dễ dàng cảm nhận được một giọng thơ chín chắn, đằm đằm và giàu trải nghiệm.

Điều khiến Cẩm Thy quý tập thơ này là sự đều tay của Trần Quang Châu. 100 LỀ 1 BÀI THƠ, hầu như bài nào cũng chinh chu trong ý tứ, mực thước trong câu chữ và chân thành trong cảm xúc. Ngoài Nhớ Em Tuổi Mười Ba, Cẩm Thy còn đặc biệt yêu thích những bài như Em Ơi Ngày Nắng Nở Hoa, Thơ Viết Cho Em, Thơ Viết Thay Lời Ngỏ, Mùa Trăng Khất Thực, Duyên Thiếu Nữ... Mỗi bài thơ đều mang một vẻ đẹp riêng nhưng vẫn thống nhất trong một giọng thơ trầm lắng, tinh tế và giàu chất nhân văn.

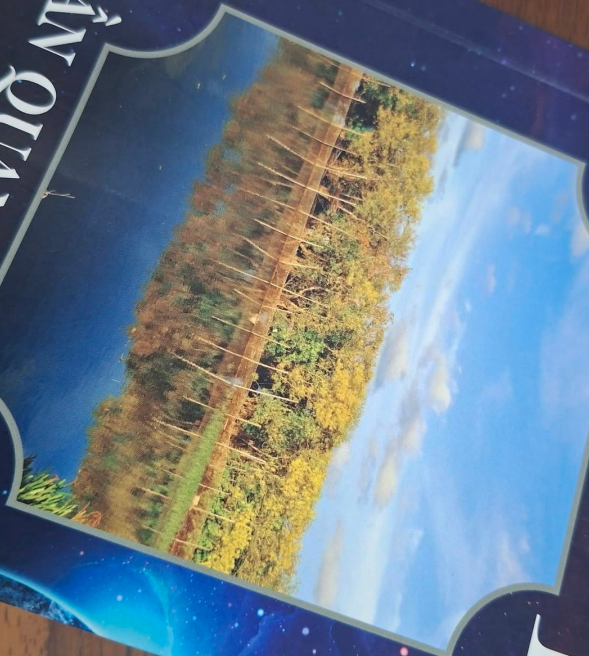
Bên cạnh những bài thơ về tình yêu và ký ức, Trần Quang Châu còn dành nhiều trang viết cho quê hương Quảng Ngãi, cho gia đình, bạn bè, những kỷ niệm đời thường và cả những suy tư về thế cuộc. Dẫu viết về đề tài nào, thơ ông vẫn giữ được nét dung dị, đôn hậu, không cầu kỳ về ngôn ngữ nhưng luôn để lại một dư âm lặng lẽ trong lòng người đọc.

Với riêng Cẩm Thy, 100 LỀ 1 BÀI THƠ không chỉ là một tập thơ để đọc một lần rồi quên nhanh vào giữa muôn vàn tập thơ khác. Mà đây là tập thơ mình có thể mở ra ở bất cứ trang nào, chỉ cần đọc chậm một bài thơ, cũng đủ cho mình cảm giác băng khuâng rất lâu. Đó cũng là lý do Cẩm Thy tin rằng đây là một tập thơ xứng đáng có mặt trên giá sách của những người yêu mến thơ ca.

NGUYỄN CẨM THY

Xuân Lộc, 4/7/2026

100 bài thơ

TRẦN QUANG CHÂU

 NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN